

Foto: Thor Brødreskift

Ph.d.-alumnusundersøkelsen 2023

*En undersøkelse blant doktorer som fullførte ph.d.-
utdanningen ved UiB i årene 2016 til 2019*

Forsknings- og innovasjonsavdelingen

UNIVERSITETET I BERGEN

Innholdsfortegnelse

Introduksjon.....	3
<i>Distribusjon og innhenting av svar</i>	<i>3</i>
<i>Demografi.....</i>	<i>3</i>
Arbeidslivstilknytning	4
<i>Midlertidighet.....</i>	<i>6</i>
<i>Arbeidsoppgaver og tilfredshet</i>	<i>7</i>
<i>Tilfredshet med stilling og utdanning</i>	<i>8</i>
Forskningsopphold	10
Oppnådd kompetanse, kunnskap og ferdigheter	11
Oppsummering	14

Introduksjon

Alumnusundersøkelsen har blitt gjennomført ved UiB for første gang våren 2023. I undersøkelsen ønsker vi å samle informasjon om hvordan ph.d.-utdanningen har gitt våre tidligere ph.d.-kandidater kompetanse og ferdigheter for den videre arbeidskarrieren deres. Undersøkelsens besvarelser kan gi indikasjoner på hva som kan forbedres i ph.d.-programmene, med tanke på kandidatenes karriere etter oppnådd grad.

Alumnusundersøkelsen er delt inn i tre temaområder; arbeidslivstilknytning (nåværende karriere i forhold til planlagt karriere), forskningsopphold og oppnådd kompetanse, kunnskap og ferdigheter gjennom ph.d.-utdanningen. I rapporten er utvalgte resultater presentert, både i figurer og tabeller. Vedlagt undersøkelsen er resultatene fra undersøkelsen (*vedlegg 1*) og resultater fordelt på fakultet (*vedlegg 2*).

Distribusjon og innhenting av svar

25. april 2023 ble alumnusundersøkelsen sendt til 890 personer som fullførte ph.d.-utdanningen ved UiB i perioden 2016-19¹. For å sende ut undersøkelsen ble kontaktinformasjon (e-post) som var lagret i UiB sine systemer brukt (FS- Felles studentsystem). Det ble ikke hentet ut annen bakgrunnsinformasjon. Kontaktinformasjonen i FS oppdateres automatisk mot informasjonen om digital kommunikasjon i folkeregisteret. Dette medfører en risiko for at for at det ikke er oppdatert kontaktinformasjon på personer som ikke lengre er registret i folkeregisteret, blant annet personer som ikke lengre bor i Norge. Svarene i undersøkelsen kan derfor være noe skjevt fordelt og ikke helt representative for doktorer bosatt i utlandet etter endt grad. Det var 33 e-postadresser som ga feilmelding ved utsendelsestidspunktet, og som derfor ikke er med i undersøkelsen.

Det ble sendt ut to påminnelser (8. mai og 23. mai 2023) til personer som ikke hadde svart. Undersøkelsen ble avsluttet 6. juni 2023. 335 personer (38 prosent) har svart på hele eller deler av undersøkelsen, hvorav 282 personer har svart på hele (32 prosent) og 53 personer (6 prosent) har svart på deler av undersøkelsen. *Alle svar er inkludert i rapporten.* Tatt i betraktning at doktorene som mottok undersøkelsen var ferdig med ph.d.-utdanningen for opptil 7 år siden, kan en si seg fornøyd med at én av tre har svart på hele undersøkelsen. Det vil likevel være en risiko for at doktorene som *ikke* har svart på undersøkelsen kan ha ulike oppfatninger og meninger om ph.d.-utdanningen og årene etterpå, enn de som har svart på undersøkelsen.

Demografi

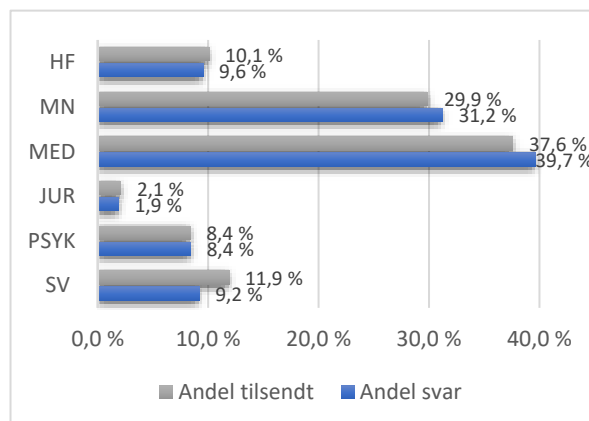
Alle respondentene i undersøkelsen har tatt en avhandlingsbasert ph.d.-grad, og seks av de syv fakultetene er representert blant respondentene. Ph.d.-programmet i kunstnerisk utviklingsarbeid ble opprettet i 2018, og hadde ingen kandidater som fullførte i perioden for utvalget undersøkelsen ble sendt til. Det er derfor ingen respondenter fra Fakultet for kunst, musikk og design. Vi ser at

¹ Medarbeider ved FIA som har vært ansvarlig for utarbeidelse, utsending og analyse av alumnusundersøkelsen, og som fullførte en ph.d.-grad ved UiB i 2017, er ikke med blant respondentene.

fordelingen mellom fakultetene i stor grad er tilsvarende mellom utvalget undersøkelsen er sendt til, og andelen som har svart (figur 1).

Begge juridiske kjønn var tilnærmet likt representert blant respondentene, som også er tilsvarende til fordelingen av kjønnene på avlagte doktorgrader. Respondentene var gjennomsnittlig 41,8 år.

Av doktorene som har svart på undersøkelsen, bodde 72,1 prosent i Norge før de begynte på ph.d.-utdanningen, hvorav 89,7 prosent bodde på Vestlandet. Rundt 40 prosent av de som avlegger doktorgraden ved UiB har utenlandsk statsborgerskap. I dag bor 80,9 prosent av respondentene i Norge, hvorav 78,3 bor på Vestlandet. Av doktorene som ikke lengre bor på Vestlandet, bor flest i Oslo og Viken. I dag bor 12,4 prosent av doktorene som bor i Norge, i Oslo og Viken. Før de begynte på ph.d.-utdannelsen, bodde 4,4 prosent av doktorene som bodde i Norge, i Oslo og Viken.

Figur 1: Oversikt over ved hvilke fakultet utvalget tok ph.d.-utdanningen sin og fordeling av respondentene.

Selv om respondentene av undersøkelsen ikke fullstendig reflekterer andelen utenlandske kandidater, har ikke svarene blitt vektet. Noen av svarene *kan derfor være* påvirket av at respondenter med utenlandsk statsborgerskap, eller som bor i utlandet, ikke i like stor grad er representert blant respondentene.

I rapporten er resultatene presentert både gjennom tall for alle som har besvart, men også med underkategorier. Når resultatene er delt i mindre grupper, er disse utvalgene i noen tilfeller små, som kan bidra til skjevhet i resultatene.

Arbeidslivstilknytning

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å undersøke innen hvilken sektor og hva UiBs alumner arbeider med. Videre er det ønskelig med informasjon om i hvilken grad alumnene er fornøyde med ulike aspekter ved den nåværende stillingen.

Sysselesettingsgraden blant doktorer er vist å være høy (f.eks. Kyvik og Olsen, 2007², s. 7; Reiling et al., 2020³, s. 37), noe som understøttes av denne undersøkelsen. 98,8 prosent av respondentene har vært yrkesaktive etter fullført ph.d.-grad, og gjennomsnittlig har respondentene vært i relevant arbeid i 86,4 prosent av tiden. Denne andelen varierer fra 76,0 til 97,1 prosent blant fakultetene (vedlegg 2, s. 7). 61,3 prosent av respondentene fikk en relevant jobb før de disputerte, og hele 92,0

² Kyvik, S., Olsen, T. B. (2007). [Doktorgradsutdanning og karrieremuligheter – En undersøkelse blant to årskull doktorgradskandidater](#) (NIFU rapport 35/2007). Oslo: NIFU.

³ Reiling, R. B., Madsen, A. Å., Ulvestad, M. E. S (2020). [Doktorgradsundersøkelsen 2019 – En spørreundersøkelse blant doktorer \(ph.d.\) som disputerte i 2013, 2014 eller 2015](#) (NIFU rapport 2020:19). Oslo: NIFU.

prosent av respondentene hadde fått en relevant jobb innen ett år etter de disputerte. Her er det også noe variasjon mellom fakultetene (*vedlegg 2*, s. 8).

Tabell 1 viser hvor doktorene har sin hovedstilling i dag. Ved undersøkelsestidspunktet var det 98,5 prosent som svarte at de var i arbeid. Dette vil ikke nødvendigvis si at det er 1,5 prosent som er arbeidsledige, da kategorien *ikke ansatt* rommer alle som av ulike grunner ikke er ansatt, derunder studenter, arbeidsledig, arbeidsufør og mellom jobber.

Tabell 1: Doktorenes hovedstilling etter sektor, fordelt etter fakultet. Privat sektor inkluderer også ideell organisasjon, interesseorganisasjon, frivillig organisasjon og selvstendig næringsdrivende.

	HF	MN	MED	JUR	PSYK	SV	Alle
UH-sektoren	72,7 %	28,0 %	19,7 %	42,9 %	53,6 %	52,5 %	35,0 %
Instituttsektoren	0,0 %	23,7 %	7,4 %	0,0 %	10,7 %	20,0 %	13,0 %
Universitetssykehus	0,0 %	2,2 %	42,6 %	0,0 %	17,9 %	0,0 %	18,3 %
Helse- og sosialsektoren	0,0 %	1,1 %	10,7 %	0,0 %	10,7 %	2,5 %	5,6 %
Annen offentlig sektor	12,1 %	4,3 %	4,9 %	42,9 %	0,0 %	10,0 %	6,5 %
Privat sektor	12,1 %	36,6 %	11,5 %	14,3 %	3,6 %	15,0 %	18,6 %
Annet	0,0 %	2,2 %	2,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,5 %
Ikke ansatt	3,0 %	2,2 %	0,8 %	0,0 %	3,6 %	0,0 %	1,5 %

Tabell 2: I hvilken sektor har du din nåværende hovedstilling? Fordelt på juridisk kjønn.

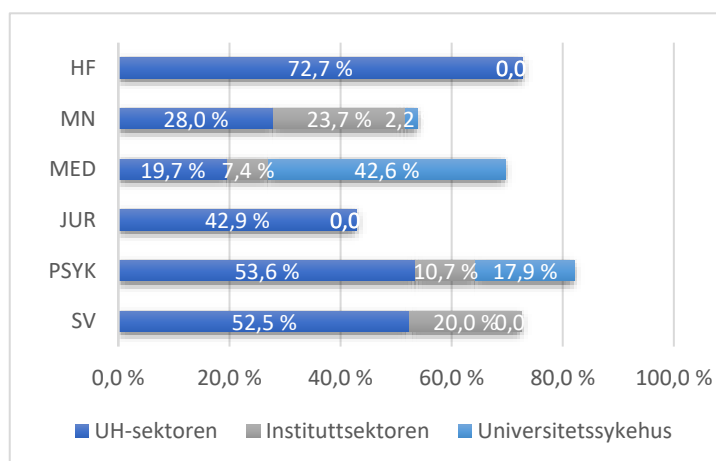
	Kvinne	Mann
UH-sektoren	28,3 %	45,7 %
Instituttsektoren	15,2 %	13,0 %
Universitetssykehus	21,0 %	10,9 %
Helse- og sosialsektoren	6,5 %	4,3 %
Annen offentlig sektor	9,4 %	3,6 %
Privat sektor	2,2 %	1,4 %
Annet	15,2 %	18,8 %
Ikke ansatt	0,7 %	0,7 %

Av respondentene som er i arbeid, har 35,0 prosent sin hovedstilling i UH-sektoren, inkludert museer ved UH-institusjoner, og to av tre doktorer arbeider i dag ved utdannings- og forskningsinstitusjoner (UoF), dvs. UH-sektoren, instituttsektoren og universitetssykehus. UoF har tradisjonelt utgjort det primære arbeidsmarkedet for doktorgradsutdannede og andelen i Alumnusundersøkelsen 2023 er tilsvarende andelen som jobbet i UoF-sektoren i

doktorgradsundersøkelsen i 2007 og 2019, og har således hold seg jevnt de siste 15 årene (Kyvik og Olsen, 2007², s. 40; Reiling et al., 2020³ s. 36).

På spørsmål om hvor doktorene ønsket å arbeide etter endt grad, svarer også to av tre at de ønsker å jobbe innen UoF-sektoren (*vedlegg 1*, s. 4). Dette indikerer at mange doktorer arbeider innen den sektoren de ønsket da de var ferdig med doktorgraden.

Andelen som arbeider innen de ulike sektorene varierer til dels mye mellom fakultetene og mellom kjønnene (*tabell 1* og *tabell 2*). Ser vi kun på UoF-sektoren, varierer denne fra 42,9 prosent ved Det juridiske fakultet (JUR) til 82,1 prosent ved Det psykologiske fakultet (PSYK) (*figur 2*).

Figur 2: Andelen av doktorer som arbeider innen UoF-sektoren fordelt på fakultet.

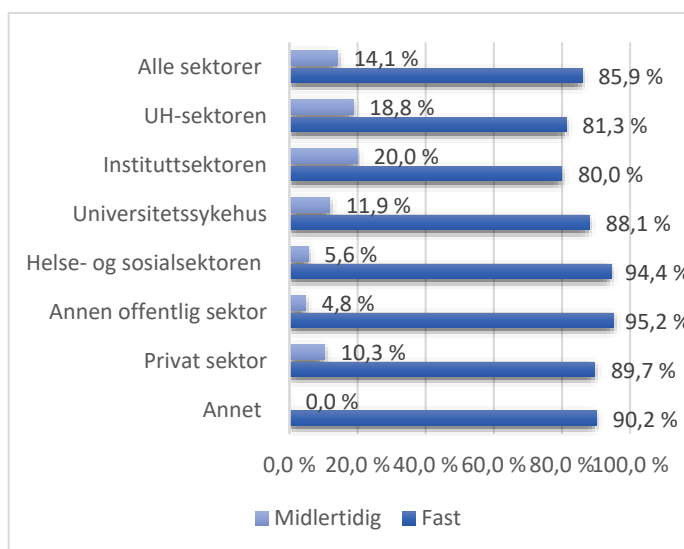
Blant doktorene innen de humanistiske, samfunnsvitenskapelige og psykologiske fagene, er det en overvekt som ender opp i UH-sektoren og instituttsektoren. Blant doktorene som tok sin ph.d.-utdanning ved Det medisinske fakultet (MED) er det en overvekt som i dag arbeider ved et universitetssykehus, i tillegg til i UH-sektoren⁴. Innen de teknologiske fagene, er det tradisjonelt en stor andel som søker seg til privat sektor. Dette gjenspeiles også blant UiB sine doktorer, der i overkant av en av tre fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN) jobber innen privat sektor i dag, som er en betydelig høyere andel enn ved de andre fakultetene (tabell 1).

Midlertidighet

Tidligere undersøkelser av arbeidslivsforholdene til doktorer, viser at det er økt forekomst av midlertidige stillinger for personer med doktorgrad enn andre i arbeidslivet og særlig for ansatte ved universiteter og høyskoler (for eksempel Reiling et al., 2020³, s. 39; Forskerforbundet⁵).

Doktorgradsundersøkelsen 2019³ viste at forskjeller i midlertidighet til dels drives av postdoktorstillinger, og at ved å ekskludere postdoktorene fra beregningene, sank midlertidigheten særlig i UH- og instituttsektoren, men også ved universitetssykehusene. Ved å holde postdoktorene utenfor utvalget, viste undersøkelsen at det var små forskjeller i midlertidigheten mellom UH-sektoren, universitetssykehusene og helse- og sosialsektoren. I den nasjonale styringsparameteren «Andel midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger»⁶, som rapporteres av DBH, inngår blant annet ikke postdoktor i beregningsgrunnlaget, da postdoktor er en vanlig innstegsstilling ved UH-institusjoner. I denne undersøkelsen er det ikke spurt om hva som er nåværende stilling til respondentene. Det er derfor ikke mulig å trekke ut ulike stillingskategorier blant dem som oppgir å være midlertidig ansatt. Det er likevel rimelig å anta at mange av doktorene som har svart på denne undersøkelsen, og som er ansatt i UH- og instituttsektoren, er ansatt som postdoktor. Det kan derfor tenkes at de som er postdoktorer har oppgitt at de er midlertidig ansatt, selv om denne gruppen ikke telles som midlertidig ansatt i de nasjonale styringsparameterne.

I figur 3 viser vi en oversikt over hvordan respondentene i vår undersøkelse har svart på om de er fast eller midlertidig ansatt. Av respondentene svarer 85,9 prosent at de er fast ansatt. 3,2 prosent svarer at de er selvstendig næringsdrivende, og blir regnet som fast ansatt. 14,1 prosent av respondentene i undersøkelsen oppgir å være midlertidig ansatt. Siden vi ikke har etterspurt informasjon om stilling i undersøkelsen, kan vi ikke oppgi andelen midlertidig ansatt der postdoktor ikke er tatt med i

Figur 3: Oversikt over andel fast og midlertidig ansatte fordelt per sektor. Selvstendig næringsdrivende regnes som fast ansatt.

⁴ For noen av doktorene som tok utdanningen sin ved MED og som i dag har hovedstilling ved Universitetssykehuset og bistilling ved universitetet kan det være vanskelig å svare på hvilken sektor de jobber, da en rekke av arbeidsoppgavene innen forskning også flyter over i den kliniske stillingen.

⁵ Forskerforbundets statistikk – [midlertidig ansatte](#)

⁶ [Nasjonale styringsparametre](#) - Database for statistikk om høyere utdanning

beregningen. Andelen som svarer de er midlertidig ansatt er størst i UH- og instituttsektoren, der hhv. 18,8 og 20,0 prosent av respondentene oppgir å være midlertidig ansatt. Dette er sektorer der postdoktor er en vanlig innstegsstilling. For 2022 rapporterte DBH at andelen midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstilling i UH-sektoren var 11,8 prosent⁶. I denne beregningen er postdoktorer *ikke* inkludert. Midlertidigheten i arbeidslivet generelt lå ifølge SSBs arbeidskraftundersøkelse⁷ i første kvartal 2023 på 7,5 prosent for ansatte i alle aldersgrupper og på 6,3 prosent for personer i aldersgruppen 20-66 år. Undersøkelsen vår viser at blant respondentene er det kun de som arbeider i helse- og sosialsektoren og annen offentlig sektor som har mindre midlertidighet enn samfunnet for øvrig (*figur 3*).

Andelen som er ansatt i en midlertidig stilling er høyest blant mennene, hvor 18,4 prosent svarer at de er ansatt i midlertidig stilling. 12,5 prosent av kvinnene svarer det samme. Dette henger trolig sammen med at det er flere menn enn kvinner som svarer at de arbeider i UH- og instituttsektoren. Hele 58,7 prosent av mennene arbeider innen disse sektorene, mot 43,5 prosent av kvinnene (*tabell 2*). Bryter vi ned midlertidigheten per fakultet (*tabell 3*), er det en større andel av doktorene som tok ph.d.-utdanningen sin ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV), MN og Det humanistiske fakultet (HF) som er ansatt i midlertidige stillinger (hhv. 22,5, 20,2 og 15,6 prosent).

Tabell 3: Oversikt over andelen som er fast og midlertidig ansatte, fordelt på fakultet. Selvstendig næringsdrivende regnes som fast ansatt.

	HF	MN	MED	JUR	PSYK	SV	Alle
Fast	84,4 %	79,8 %	91,5 %	100,0 %	92,6 %	77,5 %	85,9 %
Midlertidig	15,6 %	20,2 %	8,5 %	0,0 %	7,4 %	22,5 %	14,1 %

Arbeidsoppgaver og tilfredshet

Ser vi på arbeidsoppgavene til doktorene, varierer disse noe mellom fakultetene. Se *tabell 4* for en oversikt over i hvilken grad doktorene arbeider med en rekke ulike arbeidsoppgaver, fordelt på henholdsvis fakultet og sektor (se også *vedlegg 2* for mer fakultetsspesifikk informasjon). Alle tall er gitt som gjennomsnitt på en skala fra 1 til 5, der 1 er i svært liten grad, og 5 er i svært stor grad. Det er flest doktorer som i dag arbeider med forskning, utviklingsarbeid, utredning, analyse og konsulentvirksomhet, prosjektledelse eller annen type ledelse, undervisning og formidling. Særlig er det mange som rapporterer at de arbeider med forsknings- og utviklingsarbeid, både på tvers av fakultet og sektor (*tabell 4* og *vedlegg 2*). Gjennomsnittlig oppgir respondentene å bruke 41,9 prosent av tiden sin på forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) (*vedlegg 1*, s. 7). Denne andelen er høyest blant respondentene som svarer at de arbeider innen instituttsektoren og ideelle-, interesse- og frivillige organisasjoner, der respondentene gjennomsnittlig bruker hhv 64,0 og 71,7 prosent av tiden sin på FoU-arbeid. Respondentene som arbeider i UH-sektoren bruker gjennomsnittlig 45,8 prosent av tiden sin på FoU-arbeid (*ikke vist*).

Respondentene er litt fornøyd (3,8 på en skala fra 1 til 5, der 1 er *svært misfornøyd* og 5 er *svært fornøyd*) med muligheten til å forske i sin nåværende stilling. Respondentene som arbeider i UH- og instituttsektoren oppgir å være mest fornøyd med muligheten til å forske (hhv. 4,0 og 4,6 på en skala fra 1 til 5).

⁷ SSB – Statistikkbanken, [Arbeidskraftundersøkelsen](#)

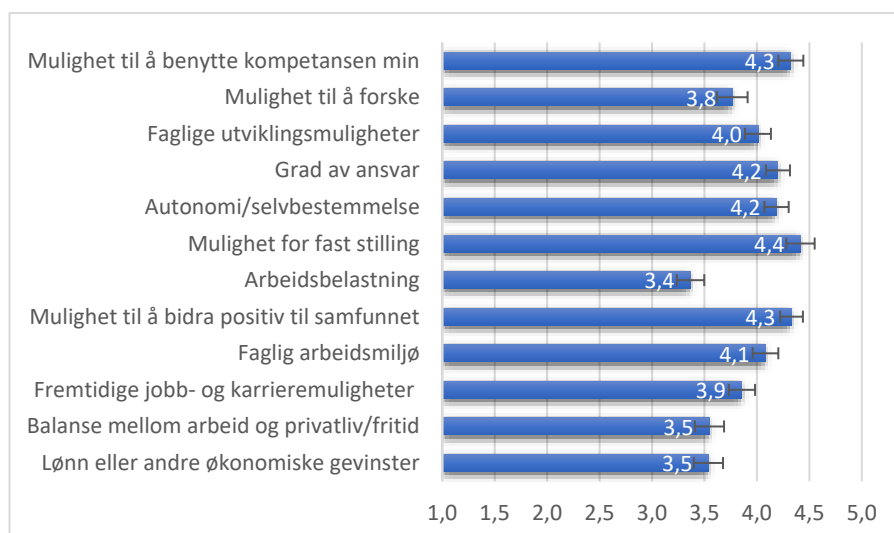
Tabell 4: I din nåværende stilling i hvilken grad jobber du med følgende? Gjennomsnittssvar av en skala fra 1 til 5, der 1 er i svært liten grad og 5 er i svært stor grad, fordelt på fakultet og sektor. Grønn markering betyr gjennomsnittssvar fra 3,0 og høyere (noen grad til svært stor grad). Gul markering betyr gjennomsnittssvar mellom 2,5 til 2,9, som er mellom i liten grad mot i noen grad. Ingen markering betyr gjennomsnittssvar under 2,5.

Fakultet	HF	MN	MED	JUR	PSYK	SV	Alle
Forskning	3,1	3,5	3,1	2,6	3,8	3,8	3,4
Utviklingsarbeid	3,0	3,1	2,9	2,3	2,7	2,7	2,9
Utredning, analyse og	1,8	3,0	2,4	2,6	2,2	2,2	2,5
Saksbehandling og tilsyn	1,8	2,2	2,0	2,6	1,4	2,1	2,0
Økonomi, administrasjon og HR	1,5	1,7	1,8	1,1	1,4	1,7	1,7
IKT, systemutvikling	1,6	1,7	1,4	1,0	1,1	1,4	1,5
Prosjektering	2,2	2,8	2,2	1,0	1,8	2,4	2,4
Entreprenørskap	1,5	1,5	1,5	1,4	1,6	1,3	1,5
Drift og vedlikehold	1,3	1,8	1,6	1,0	1,3	1,4	1,5
Prosjektledelse eller annen type ledelse	2,6	3,0	2,8	1,9	2,4	3,2	2,8
Politikk- og tjenesteutvikling	1,4	1,4	1,6	1,9	1,5	1,7	1,5
Museums- og gallerivirksomhet	1,4	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1
Utvøvende kunst	1,2	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0
Undervisning	3,6	2,2	2,7	3,0	3,8	2,9	2,8
Formidling	2,9	2,4	2,9	2,0	3,6	3,3	2,8
Klinisk arbeid	1,0	1,1	3,0	1,0	1,8	1,0	1,8
Rådgivning/veiledning	2,5	1,9	2,5	2,0	3,1	2,2	2,3
Annet	2,2	1,9	2,1	2,3	2,0	2,0	2,0
Sektor	UH	Inst.	Uni.- sykehus	Helse- og sosial	Annen off.	Privat	Alle
Forskning	3,8	4,4	2,9	2,9	2,1	2,8	3,4
Utviklingsarbeid	2,9	2,8	2,8	2,6	2,8	3,5	2,9
Utredning, analyse og	2,0	2,7	2,1	2,4	3,2	3,4	2,5
Saksbehandling og tilsyn	1,9	1,9	1,9	1,9	2,8	2,2	2,0
Økonomi, administrasjon og HR	1,6	1,6	1,7	1,4	1,8	1,9	1,7
IKT, systemutvikling	1,3	1,3	1,4	1,1	1,5	2,1	1,5
Prosjektering	2,2	2,7	1,8	2,2	2,1	3,0	2,4
Entreprenørskap	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	2,1	1,5
Drift og vedlikehold	1,4	1,2	1,6	1,5	1,3	2,2	1,5
Prosjektledelse eller annen type ledelse	2,6	3,2	2,4	2,6	3,1	3,3	2,8
Politikk- og tjenesteutvikling	1,4	1,4	1,5	1,5	2,5	1,6	1,5
Museums- og gallerivirksomhet	1,1	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,1
Utvøvende kunst	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Undervisning	3,9	1,8	2,7	2,3	2,1	1,8	2,8
Formidling	3,1	2,9	2,9	2,6	2,6	2,4	2,8
Klinisk arbeid	1,2	1,1	3,9	3,6	1,2	1,3	1,8
Rådgivning/veiledning	2,4	1,7	2,7	2,5	2,6	2,2	2,3
Annet	1,8	1,7	2,1	2,2	2,3	2,4	2,0

Tilfredshet med stilling og utdanning

Respondentene er generelt fornøyde med arbeidsforholdene sine. Se figur 4 for gjennomsnittssvar på hvor fornøyde doktorene er med ulike aspekter av nåværende stilling på en skala fra 1 til 5, der 1 er *svært misfornøyd* og 5 er *svært fornøyd*. Undersøkelsen viser at doktorene fornøyd med muligheten til å benytte kompetansen sin (4,3), har faglige utviklingsmuligheter (4,0) og opplever at de har autonomi/selvbestemmelse (4,2) i sin stilling. Videre er doktorene godt fornøyd med muligheten til å bidra positivt til samfunnet (4,3). Når det gjelder arbeidsbelastningen og balansen mellom arbeid og privatliv/fritid er doktorene hverken fornøyd eller misfornøyd (hhv. 3,4 og 3,5).

Selv om midlertidigheten blant doktorene er høyere enn i samfunnet for øvrig, er respondentene i stor grad fornøyd med muligheten for fast stilling (4,4). Her varierer svaret noe mellom sektorene,

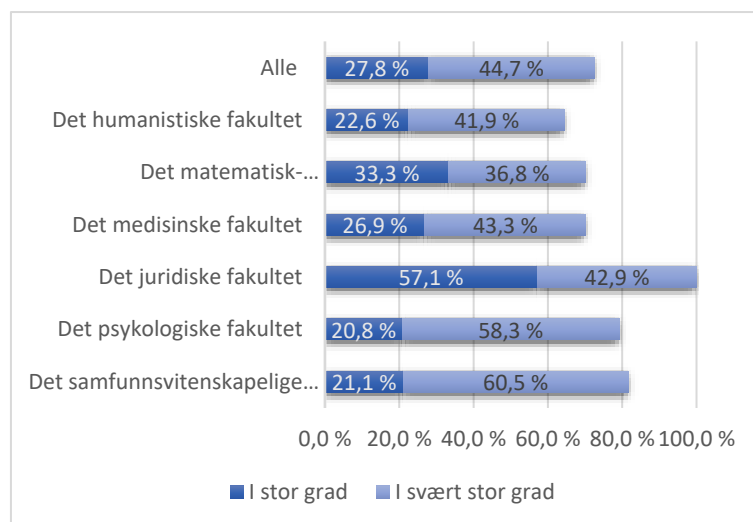

Figur 4: Hvor fornøyd er du med de følgende aspektene ved din nåværende stilling?
Gjennomsnittsverdier på en skala fra 1 til 5, der 1 er svært misfornøyd og 5 er svært fornøyd.

der personer i helse- og sosialsektoren og annen offentlig sektor (hhv. 4,6 og 4,7) er noe mer fornøyd enn doktorene som arbeider i UoF-sektoren, der gjennomsnittssvaret ligger på 4,3. Doktorene er hverken fornøyd eller misfornøyd med lønn eller andre økonomiske gevinster, og gjennomsnittssvaret er 3,5 på dette spørsmålet. Her varierer

svaret mellom 3,0 for annen offentlig sektor og 4,1 for privat sektor (sektorene ideell/interesse/frivilling organisasjon, privat og selvstendig næringsdrivende). UH-sektoren svarer gjennomsnittlig 3,3 på dette spørsmålet.

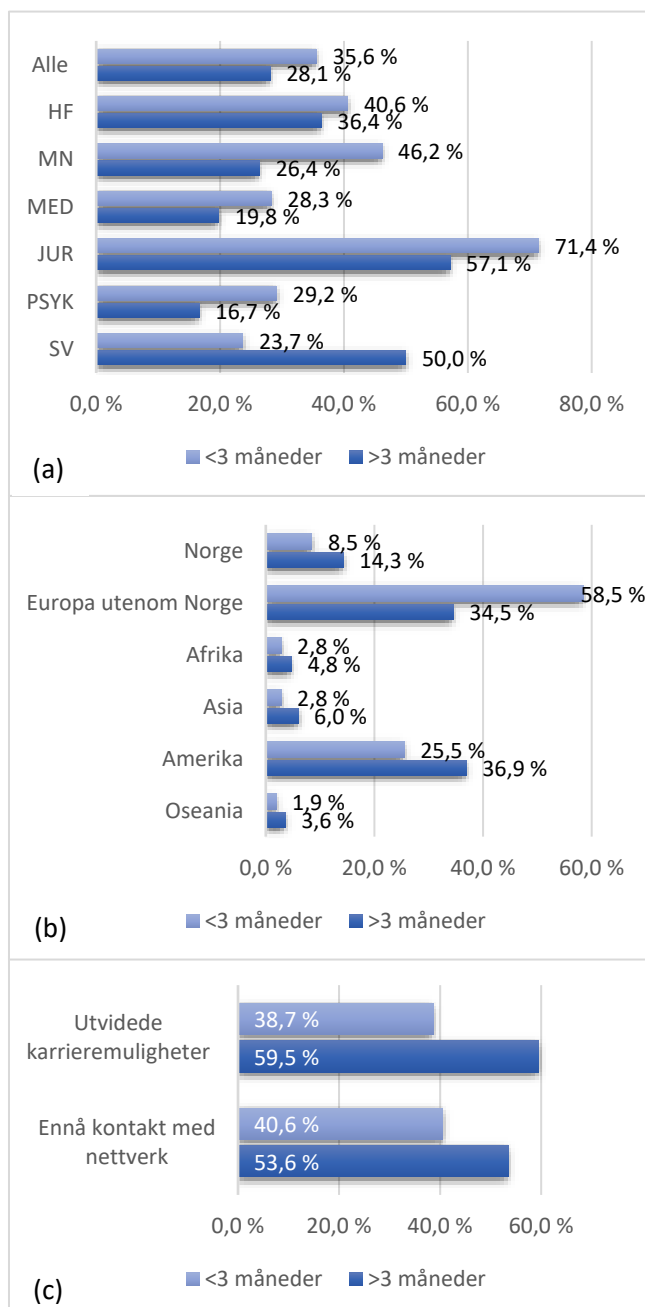
Totalt svarer 72,5 prosent av doktorene at ph.d.-utdanningen *i stor grad* (27,8 prosent) eller *i svært stor grad* (44,7 prosent) er relevant for sin nåværende stilling (figur 5). Dette tallet varierer noe mellom fakultetene, der 100 prosent av doktorer fra JUR svarer at utdanningen er relevant, mot 64,5 prosent av de som fullførte utdanningen ved HF. Det er videre 50,4 prosent av respondentene som svarer at arbeidsoppgavene i deres nåværende stilling krever ph.d.-grad, og 37,5 prosent oppgir at arbeidsoppgavene krever utdanning på masternivå, men at det er en fordel å ha ph.d.-utdanning (vedlegg 1, s. 10). Totalt 1,8 prosent av respondentene svarer at arbeidsoppgavene krever en bachelorgrad eller at de ikke krever høyere utdanning. Dette viser at doktorene fra UiB i stor grad har arbeidsoppgaver som reflekterer det høye utdanningsnivået.

Figur 5: I hvilken grad er ph.d.-utdanningen relevant for din nåværende stilling, fordelt på fakultet. Andeler som har svart i stor grad og i svært stor grad.

Forskningsopphold

Internasjonalt arbeid er viktig i en forskerkarriere, og i *Handlingsplan for ph.d.-utdanning 2020-2024* er det et mål at UiB skal legge til rette for nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid. I *Handlingsplanen for forskerutdanning 2016-2022* var det et mål om at minst 50 prosent av kandidatene skal ha et internasjonalt forskningsopphold av varighet lengre enn én måned i sin ph.d.-periode. I denne delen av undersøkelsen ønsker vi derfor å undersøke hvor stor andel av respondentene som har vært på forskningsopphold i løpet av ph.d.-graden, og hvilken rolle dette eventuelt har hatt på videre karriere. Det blir spurt om både lengre (>3 måneder) og kortere (<3 måneder) forskningsopphold.

Figur 6: (a) Hadde du ett eller flere lengre eller kortere forskningsopphold i løpet av ph.d.-utdanningen, fordelt på fakultet?; (b) I hvilken region hadde du forskningsoppholdet ditt?; (c) I hvor stor grad er du enig (svært enig og enig) i følgende utsagn? Fordelt på lengre og kortere forskningsopphold.

Av doktorene er det 28,1 prosent som i løpet av ph.d.-utdanningen hadde ett eller flere forskningsopphold som varte lengre enn tre måneder, og 35,6 prosent som hadde ett eller flere kortere forskningsopphold ved et annet universitet eller offentlig/privat institusjon som ikke var arbeidsgiver i løpet av ph.d.-utdanningen (figur 6a). Det er noe overlapp mellom gruppene, og av doktorene som oppgir at de har vært på et lengre forskningsopphold har 36,9 prosent også vært på et kortere forskningsopphold. Som figur 6a viser, varierer svarene til dels mye mellom fakultetene på disse spørsmålene. Særlig ved JUR og SV er det en stor andel som har vært på lengre forskningsopphold (hhv. 57,1 og 50,0 prosent). Ved JUR er det i tillegg 71,4 prosent av respondentene som oppgir at de har vært på kortere forskningsopphold. Ved PSYK og MED er det under en av fem som har vært på et lengre forskningsopphold. Ved alle fakultetene bortsett fra SV, er det en større andel som har vært på kortere enn lengre forskningsopphold.

Det er mest vanlig å tilbringe det lengste forskningsoppholdet i Europa utenfor Norge (34,5 prosent) og Amerika (36,9 prosent) (figur 6b). 14,3 prosent hadde sitt lengste forskningsopphold i Norge, og resten var jevnt fordelt på de øvrige tre verdensdelene. Hele 58,5 prosent av doktorene som hadde hatt et kortere forskningsopphold hadde

dette i Europa utenom Norge, mens 25,5 prosent reiste til Amerika og 8,5 prosent til en annen institusjon i Norge.

Til alle som rapporterte at de hadde vært på et forskningsopphold, ba vi om informasjon om de opplevde at forskningsoppholdet ga dem utvidede karrieremuligheter etter endt grad, og om de ennå har kontakt med nettverket fra forskningsoppholdet (*figur 6c*). For det lengre forskningsoppholdet, oppga 59,5 prosent at forskningsoppholdet ga dem utvidede karrieremuligheter etter endt grad. Denne andelen sank til 38,7 prosent blant doktorene som hadde et kortere forskningsopphold i løpet av ph.d.-perioden. Blant doktorene som arbeider i UH-sektoren var det hele 76,9 prosent som opplevde at det lengre forskningsoppholdet ga dem utvidede karrieremuligheter etter endt grad (*ikke vist*). 53,6 prosent av doktorene som var på et lengre opphold, har ennå kontakt med nettverket fra forskningsoppholdet. Blant doktorene som hadde et kortere forskningsopphold, har 40,6 prosent holdt kontakten med nettverket fra forskningsoppholdet.

Undersøkelsen viser at lengre forskningsopphold (>3 måneder) oppleves av respondentene som om det i større grad ga utvidede karrieremuligheter enn kortere forskningsopphold, samt at det bidro til større andel som fremdeles har kontakt med nettverket sitt enn blant doktorene som hadde kortere forskningsopphold (<3 måneder).

Tabell 5: «Hvordan vurderer du å ha oppnådd følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanser etter endt ph.d.-utdanning» og «I hvilken grad er følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanser viktige i din nåværende stilling?» Svarene er presentert som gjennomsnittet på en skala fra 1 til 5, der 1 er i svært liten grad og 5 er i svært stor grad. I siste kolonnen vises forskjellen mellom vurdert oppnådd kunnskap og behov i nåværende stilling. Alle tallene har en usikkerhet på mellom $\pm 0,08$ og $\pm 0,16$.

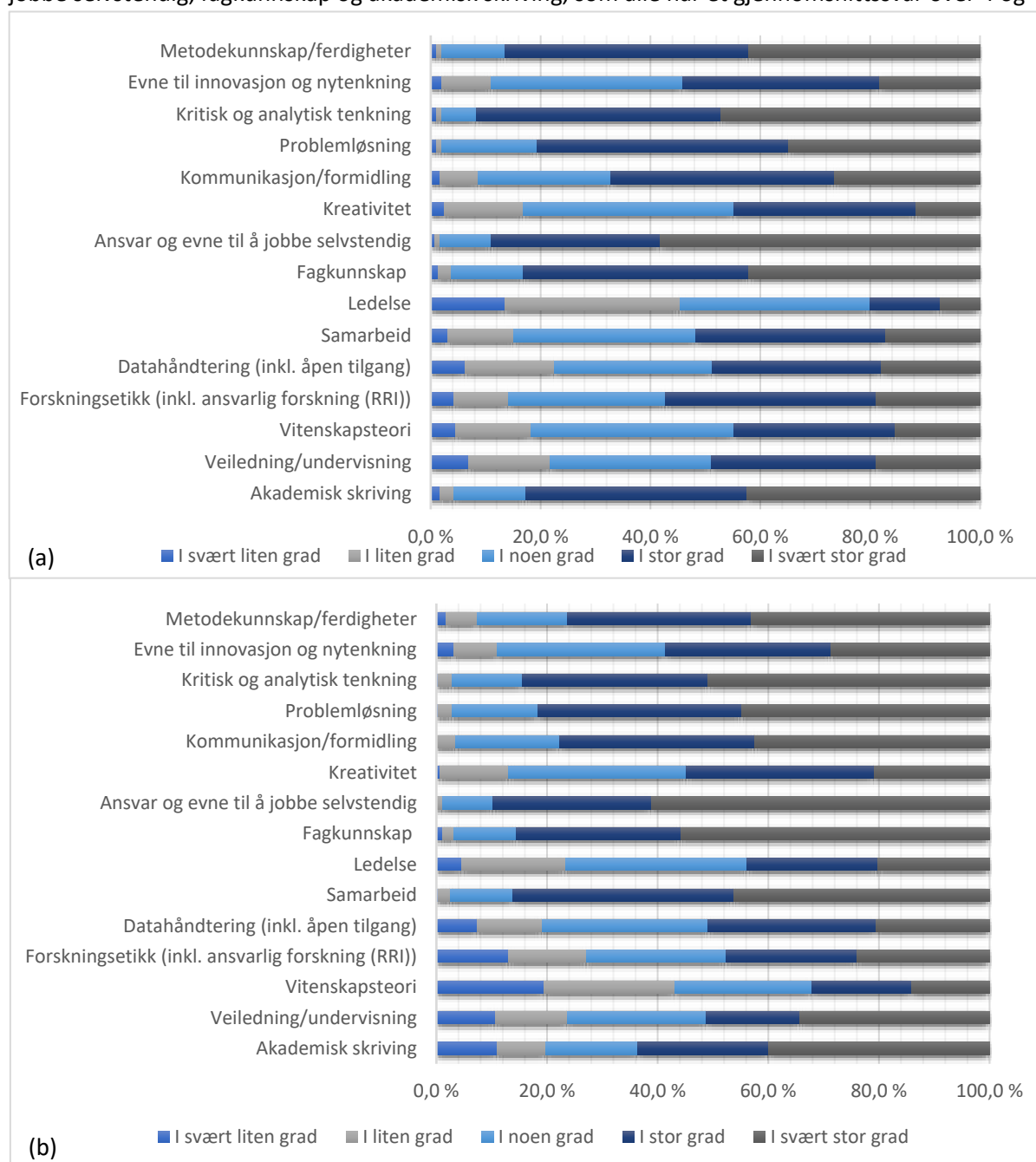
	Hvordan vurderer du å ha oppnådd følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanser etter endt ph.d.-utdanning?	I hvilken grad er følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanser viktige i din nåværende stilling?	Forskjell (Oppnådd kunnskap – behov i nåværende stilling)
Metodekunnskap/ferdigheter	4,26	4,10	0,15
Evne til innovasjon og nytenkning	3,59	3,73	-0,14
Kritisk og analytisk tenkning	4,36	4,32	0,04
Problemløsning	4,12	4,23	-0,11
Kommunikasjon/formidling	3,83	4,17	-0,33
Kreativitet	3,37	3,62	-0,25
Ansvar og evne til å jobbe selvstendig	4,45	4,50	-0,05
Fagkunnskap	4,20	4,37	-0,17
Ledelse	2,69	3,36	-0,68
Samarbeid	3,51	4,30	-0,79
Datahåndtering (inkl. åpen tilgang)	3,38	3,45	-0,07
Forskningsetikk (inkl. ansvarlig forskning)	3,58	3,31	0,26
Vitenskapsteori	3,38	2,84	0,54
Veiledning/undervisning	3,39	3,51	-0,12
Akademisk skriving	4,19	3,73	0,47

Oppnådd kompetanse, kunnskap og ferdigheter

I den siste delen av undersøkelsen gjentas et av spørsmålene fra den reviderte ph.d.-kandidatundersøkelsen om respondentenes vurdering av oppnådde kunnskaper, ferdigheter og

kompetanser etter endt ph.d.-utdanning. Disse kunnskapene, ferdighetene og kompetansene knyttes deretter til den nåværende stillingen. Til sammen er det ønskelig å undersøke i hvilken grad kompetansen, kunnskapen og ferdigheten ph.d.-kandidatene erverver seg gjennom ph.d.-utdanningen er nyttige for den videre karrieren.

Tabell 5 og figur 7 viser hvordan doktorene vurderer å ha oppnådd en rekke kunnskaper, ferdigheter og kompetanser etter endt ph.d.-utdanning, sammen med i hvilken grad disse kunnskapene, ferdighetene og kompetansene er viktige i den nåværende stillingen. I flere av kategoriene oppgir doktorene å ha oppnådd kompetanse i stor til svært stor grad. Dette gjelder metodekunnskap/ferdigheter, kritisk og analytisk tenkning, problemløsning, ansvar og evne til å jobbe selvstendig, fagkunnskap og akademisk skriving, som alle har et gjennomsnittssvar over 4 og

Figur 7: (a) «Hvordan vurderer du å ha oppnådd følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanser etter endt ph.d.-utdanning?»; (b) «I hvilken grad er følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanser viktige i din nåværende stilling?»

hvor over 80 prosent av doktorene har svart at de har oppnådd kompetanse i stor til svært stor grad (*figur 7a*). *Figur 7a* viser videre at mer enn en av fem av respondentene vurderer at de har oppnådd svært liten til liten kunnskap, ferdigheter og kompetanser innen ledelse (45,3 prosent), datahåndtering (22,5 prosent), og veiledning/undervisning (21,7 prosent).

I *figur 7b* vises kunnskap, ferdigheter og kompetanser som er viktige i doktorenes nåværende stilling. Figuren viser at doktorene særlig trekker frem kritisk og analytisk tenkning, problemløsning, ansvar og evne til å jobbe selvstendig, fagkunnskap og samarbeid som de viktigste i nåværende stilling. Over 80 prosent av doktorene svarer at disse kategoriene er viktig til svært viktig i deres nåværende stilling. Når det gjelder datahåndtering, forskningsetikk, vitenskapsteori, veiledning/undervisning og akademisk skriving svarer en høyere andel av doktorene at dette bare i svært liten eller liten grad er viktig for deres nåværende stilling.

Siste kolonne i *tabell 6* viser en oversikt over forskjellen i gjennomsnittet mellom spørsmålene om oppnådd kunnskap og vurdering av viktighet i nåværende stilling, der positive tall indikerer at de oppnådde kunnskapene er høyere enn det doktorene har behov for i sin nåværende stilling, mens negative tall indikerer at viktigheten av denne kunnskapen i den nåværende stillingen er høyere enn hva de opplevde å ha ervervet gjennom ph.d.-utdanningen. I en rekke av kategoriene er det i stor grad samsvar mellom vurdert oppnådd og behøvd kompetanse, blant annet for evne til innovasjon og nytenkning, kritisk og analytisk tenkning, problemløsning, ansvar og evne til å jobbe selvstendig, fagkunnskap, datahåndtering og veiledning/undervisning. Kategoriene der det er høyest forskjell mellom oppnådd og behøvd kompetanse er innen kommunikasjon/formidling (-0,33), ledelse (-0,68), samarbeid (-0,79), vitenskapsteori (0,54) og akademisk skriving (0,47). Dette indikerer at for den videre karrieren opplever doktorene i noen grad å ha for lite opplæring innen kommunikasjon og formidling, samarbeid og ledelse. Samtidig vurderer doktorene at de har fått mer opplæring innen vitenskapsteori og akademisk skriving enn de har behov for i sin nåværende stilling. Det er likevel ikke store forskjeller mellom vurdert oppnådd kompetanse og viktige kompetanser i nåværende stilling.

Tabell 6: Utvalgte kategorier av «Hvordan vurderer du å ha oppnådd følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanse etter endt ph.d.-utdanning?» og «I hvilken grad er følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanser viktige i din nåværende stilling», gjennomsnittssvar fordelt på fakultet. Differansen viser forskjellen mellom fakultetet med lavest og høyest gjennomsnittsum. Kun kategorier der differansen er høyere enn 0,75 er tatt med.

	HF	MN	MED	JUR	PSYK	SV	Alle	Differanse
Hvordan vurderer du å ha oppnådd følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanser etter endt ph.d.-utdanning?								
Metodekunnskap/ferdigheter	4,03	4,34	4,23	4,86	4,17	4,24	4,26	0,82
Kritisk og analytisk tenkning	4,42	4,24	4,37	5,00	4,29	4,49	4,36	0,76
Problemløsning	4,06	4,25	4,13	4,57	4,08	3,78	4,12	0,79
Kommunikasjon/formidling	3,94	3,78	4,04	3,71	3,96	3,27	3,83	0,77
Samarbeid	3,23	3,33	3,89	3,00	3,71	3,11	3,51	0,89
Datahåndtering	2,77	3,37	3,72	2,14	3,42	3,22	3,38	1,57
Veiledning/undervisning	3,32	3,07	3,60	4,00	3,75	3,35	3,39	0,93
Akademisk skriving	4,42	4,10	4,13	4,86	4,29	4,22	4,19	0,76
I hvilken grad er følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanser viktige i din nåværende stilling?								
Problemløsning	3,93	4,27	4,40	4,57	3,75	4,22	4,23	0,82
Kreativitet	3,83	3,60	3,61	3,00	3,42	3,76	3,62	0,83
Fagkunnskap	4,07	4,21	4,55	5,00	4,46	4,35	4,37	0,93
Samarbeid	4,17	4,22	4,50	3,43	4,17	4,30	4,30	1,07
Datahåndtering	3,13	3,44	3,56	2,29	3,38	3,70	3,45	1,42
Forskningsetikk	3,10	2,90	3,60	2,86	3,54	3,68	3,31	0,82
Vitenskapsteori	3,07	2,34	3,07	2,43	3,04	3,19	2,84	0,85
Veiledning/undervisning	4,07	2,90	3,76	3,71	3,96	3,57	3,51	1,17
Akademisk skriving	4,07	3,35	3,68	4,14	4,04	4,22	3,73	0,87

Bryter vi vurdert oppnådd kompetanse og viktighet i nåværende stilling ned på fakultetsnivå, ser vi at det er noe variasjon mellom fakultetene, men at denne varierer mellom kategoriene (*vedlegg 2*, fra s. 29). I *tabell 6* vises en oversikt over gjennomsnittssvar på oppnådde kompetanser og ferdigheter og de som er viktige i nåværende stilling for de kategoriene der det var høyest forskjell mellom fakultetene. Her ser vi at forskjellen mellom vurdert oppnådd kompetanse etter endt ph.d.-utdanning er størst innen kategoriene datahåndtering, veiledning/undervisning og samarbeid. Når det gjelder i hvilken grad ulike kunnskapene er viktige i den nåværende stillingen, er forskjellen mellom fakultetene størst innen kategoriene samarbeid, datahåndtering, veiledning/undervisning og fagkunnskap. Jevnt over er det lav usikkerhet på gjennomsnittet som er vist i tabell 6, men på grunn av at gruppene blir mindre når vi deler på fakultet, øker derfor usikkerheten en del, eller at det ikke er mulig å regne usikkerhet på grunn av få respondenter.

Oppsummering

I 2023 har det blitt gjennomført den første alumnusundersøkelsen ved UiB. Undersøkelsen ble sendt til 890 personer, og en av tre har svart på hele undersøkelsen. Tatt i betraktning at det er 4-7 år siden doktorene ferdigstilte ph.d.-utdanningen, kan dette sies å være greit. Det vil likevel være en risiko for at doktorene som *ikke* har svart på undersøkelsen kan ha ulike oppfatninger og meningen om ph.d.-utdanningen og årene etterpå, enn de som har svart på undersøkelsen. Siden FS blir brukt til å hente kontaktinformasjon til kandidatene, kan dette føre til noe skjevhet i utvalget. FS oppdateres automatisk mot informasjonen om digital kommunikasjon i folkeregisteret, men for doktorer som ikke lengre er registret i folkeregisteret, blant annet personer som ikke lengre bor i Norge, kan derfor falle utenfor.

Undersøkelsen viser at UiBs alumnuser i stor grad arbeidet i UoF-sektorene, og to av tre av doktorene rapporterer at de i dag arbeider ved utdannings- og forskningsinstitusjoner. 35,0 prosent av doktorene har ved undersøkelsestidspunktet sin hovedstilling i UH-sektoren, inkludert museer ved UH-institusjoner. UoF-sektoren har tradisjonelt utgjort det primære arbeidsmarkedet for doktorgradsutdannede, og andelen som arbeider innen denne sektoren er tilsvarende andelen i tidligere undersøkelser fra 2007 og 2019. Denne andelen reflekterer i stor grad hvor doktorene helst ønsket å arbeide da de var ferdig med ph.d.-utdanningen, og viser at en stor andel av UiBs doktorer arbeider innen den sektoren de ønsket da de var ferdig.

Doktorene er generelt fornøyde med arbeidsforholdene sine, får i stor grad mulighet til å benytte kompetansen sin, har faglige utviklingsmuligheter, og opplever at de har autonomi/selvbestemmelse. Totalt svarer 72,5 prosent av doktorene at ph.d.-utdanningen i stor eller i svært stor grad er relevant for den nåværende stillingen. 50,4 prosent av respondentene svarer at arbeidsoppgavene deres i nåværende stilling krever ph.d.-grad, mens 37,5 prosent oppgir at arbeidsoppgavene krever utdanning på masternivå, men at det er en fordel å ha ph.d.-utdanning. Kun 1,8 prosent svarer at arbeidsoppgavene krever en bachelorgrad eller at de ikke krever høyere utdanning. Dette viser at doktorene fra UiB i stor grad har arbeidsoppgaver som reflekterer det høye utdanningsnivået.

I løpet av ph.d.-utdanningen har i underkant av en av tre vært på et forskningsopphold som varte lengre enn tre måneder. I overkant av en av tre har vært på et forskningsopphold som varte kortere enn tre måneder. De vanligste regionene for begge typer forskningsopphold er Europa utenom Norge og Amerika. Av doktorene som hadde vært på et lengre forskningsopphold, oppga 59,5 prosent at oppholdet ga dem utvidede karrieremuligheter etter endt grad. Blant doktorene som hadde vært på

et kortere forskningsopphold, sank denne andelen til 38,7 prosent. Over halvparten av doktorene som var på lengre forskningsopphold, har fremdeles kontakt med nettverket fra forskningsoppholdet. 40 prosent av doktorene som var på et kortere forskningsopphold rapporterte det samme. Dette indikerer at lengre forskningsopphold i større grad enn kortere forskningsopphold oppleves som karrierefremmende.

Det er ganske godt samsvar mellom kompetansene doktorene har fått gjennom ph.d.-utdanningen og den kompetansen de trenger i sin nåværende stilling. I noen av kategoriene, som vitenskapsteori og akademisk skriving, vurderer doktorene at de har fått noe mer opplæring enn de har behov for i sin nåværende stilling. Samtidig svarer doktorene at de har fått noe mindre opplæring innen kommunikasjon/formidling, ledelse og samarbeid gjennom ph.d.-utdanningen enn det de vurderer at de behøver i sin nåværende stilling. Det er ikke store forskjeller mellom vurdert og oppnådd kompetanse og viktige kompetanser for nåværende stilling, men det kan gi indikasjoner på elementer som kan styrkes gjennom ph.d.-utdanningen.

